

середнього бізнесу, та створення на цій основі науково обґрунтованих довгострокових програм розвитку з урахуванням вимог СОТ.

Література

1. Херсонський кавун 2.0: Перезавантаження. URL: <http://apk-kherson.gov.ua/vystavky/khersonskiy-kavun-20-perezavantazhennia.html>
2. Кавуновий мед (бекмес) – унікальний продукт, виготовлявся тільки на Херсонщині. URL: <http://radioaskania.com.ua/2019/12/15/кавуновий-мед-бекмес-унікальний-пр/>
3. Бойко Л.О., Сложинська В.О. Сучасні тренди виробництва крафтової їпродукції з кавуна. // *Управління розвитком підприємства в умовах динамічної ринкової кон'юнктури* : Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (27 грудня 2019 р., м. Київ), ТОВ «ВІПО». С.145-147.

УДК 339.13:635.64(477)

СУЧАСНИЙ СТАН КОН'ЮНКТУРИ УКРАЇНСЬКОГО РИНКУ ТОМАТІВ

Л. О. Бойко, канд.с.-г.наук, доцент

К. С. Ляху, студент

ДВНЗ «Херсонський державний аграрно-економічний університет»

У світовому рейтингу за валовими зборами томатів наша країна знаходиться на 14 місці (1492 тис. т), а з урожайності - на 110-му. Однією з причин цьому є те, що значні площі овочевих культур, у тому числі томатів знаходяться в дрібних присадибних господарствах, де не приділяється належної уваги новітнім селекційним і технологічним розробкам. У той же час відомо, що без впровадження сучасних технологій вирощування про реалізацію генетичного потенціалу нових сортів і гібридів не може бути й мови. Ще одним фактором є і те, що більше 20 % вирощеної овочевої продукції втрачається під час транспортування, сортування і зберігання [1].

Україна є незначним гравцем на світовому ринку томатів, займаючи невелику частку від глобального експорту цих овочів у грошовому вираженні. Маючи чи не ідеальні умови для виробництва якісної продукції, Україна, на жаль, програє конкуренцію на світовому ринку постачальникам із країн з менш сприятливими умовами.

Україна залишається нетто-імпортером тепличних овочів в зимовий період, і різко збільшує їх експорт в період з квітня по листопад. Відсутність доступу до традиційного ринку збуту в Росії змусило українські тепличні комбінати шукати йому альтернативу в країнах ЄС, завдяки чому асортимент і якість вирощуваних тепличними комбінатами України

помідорів, істотно зросли. Це позитивно позначилося на внутрішньому споживанні, а також дозволило створити передумови для поступального збільшення експорту продукції в країни ЄС. У той же час загальну негативну торговельну динаміку фахівці пояснюють ускладненням реекспорту помідорів в Росію через Білорусь, яка як і раніше є найбільшим покупцем українських томатів [2].

За даними «Інфо-Шувар», останні 2 роки на ринку України ціни на томати в липні знижувались, мінімальних показників вони зазвичай досягали у першій половині серпня - сезон активної заготівлі. Дані про міжнародну торгівлю томатами є ще одним доказом зменшення внутрішньої пропозиції. Три сезони поспіль Україна зменшує експорт та впевнено нарощує імпорт помідорів. За перше півріччя 2019 р. до країни було ввезено 55 тис. тон помідорів, це на 15 % більше, ніж за той самий термін 2018 р. та майже удвічі перевищує обсяг експорту за перші 6 місяців 2017 р. [3]. Ситуація із експортом зворотна: у першому півріччі 2019 р. Україна продала на зовнішньому ринку менше 1 тис. тонн помідорів, зменшивши утричі показники в порівнянні із попереднім сезоном і в 5 разів у порівнянні із першою половиною 2017 р.

Ціни на імпорту продукцію були такими: томати з Туреччини надходили за ціною 27-29 грн/кг (1,03-1,11 долара/кг), а помідори з Польщі та Франції продавались на українських ринках в діапазоні 26-28 грн/кг (0,99-1,07 долара/кг). Таке зниження цін називають традиційним сезонним явищем, так як кожен рік в кінці червня відбувається зростання пропозиції тепличних томатів в південних регіонах нашої країни. Проте, в аналогічний період минулого року, тепличний томат в Україні продавали в середньому на 1,6 рази дорожче, хоча ціна на місцеві томати знижувалася більш істотно. Україна в 2019 р. закупила турецьких помідорів на суму близько 30 млн дол. і увійшла до трійки лідерів імпортерів помідорів з Туреччини [4].

Сусідство з одним з найбільших світових ринків збуту, країнами ЄС, і діюча понад три роки зона вільної торгівлі з цим регіоном мали б стати одним з головних стимулів для розвитку плодоовочевого експорту з України. Втім, розвиток в цьому напрямку відбувається досить повільно, експерти вважають, що великою перешкодою в даному випадку є несумісність форматів ведення бізнесу в європейських країнах та Україні.

Література

1. Власова О. Вирощування соковитих томатів. URL:<http://agro-business.com.ua/agro/ahronomiia-sohodni/item/15887-vyroshchuvannia->
2. Імпорт томатів у 2018 зріс на 70%. URL: <https://agravery.com/uk/posts/show/import-tomativ-u-2018-zris-na-70>
3. Ціни на українські помідори встановили новий рекорд. URL:<https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/2741392-cimi-na-ukrainski-pomidori-vstanovili-novij-rekord.htm>